

NÁZEV/TÉMA: **Daně (charakteristika a formy daní)**

Vyučovací předmět: **Ekonomika**

Škola: **VOŠ, SOŠ a SOU Bzenec**

Učitel: **Ing. Jarmila Fojtíková**

Třída: **PO2A**

Časová jednotka: 1 vyučovací hodina (45minut)

Metody: Klíčová slova, ANO-NE, párové čtení

Uspořádání třídy: stabilní rozmístění žáků a lavic ve čtyřech řadách za sebou

Charakteristika třídy 19 žáků, přítomno 18, žáci s SPU nezohledňování

Situace Úvodní hodina z tematického celku Daňová soustava v rozsahu 6 hodin

Kompetence:

- kompetence k učení: žák efektivně vyhledává informace
- komunikativní kompetence: žák se vyjadřuje přiměřeně dané situaci, účastní se aktivně diskusí, formuluje a obhajuje své názory a postoje

Průřezová témata: Občan v demokratické společnosti

Výstupy: Vztahují se k celému šestihodinovému tematickému bloku:

Žák:

- popíše systém daní v ČR
- orientuje se v základních pojmech souvisejících s problematikou daní
- orientuje se v systému daňové soustavy ČR
- objasní na konkrétních příkladech nutnost odvodu daní a typy daní
- dokáže zpracovat formulář k podání daňového přiznání

Cíle

Žák:

- pojmenuje na základě klíčových slov téma hodiny
- zaujímá stanoviska k systému daní v ČR
- porovná tato stanoviska s údaji v textu
- dokazuje a obhajuje svá stanoviska s využitím textu
- reprodukuje jednotlivé části textu
- koriguje odpovědi svého spolužáka
- vytvoří vlastní klíčová slova
- vyjmenuje podstatné znaky tématu
-

Potřebný materiál včetně přesného uvedení zdrojů:

- učebna: tabule, křída
 - učitel: kopie textů pro žáky (19 ks text Daně – Daňová soustava, 19 ks tabulka ANO-NE)
 - žák: tužka
-

EVOKACE: klíčová slova

5 minut ANO-NE (1. část, formulace stanovisek před čtením textu)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- 00:00 – 00:02 učitel napíše na tabuli 5 klíčových slov: *státní rozpočet, majetek, příjem, přidaná hodnota, finanční úřad*
žáci na základě klíčových slov odhadují téma hodiny
- 00:02 – 00:05 učitel rozdá žákům tabulky ANO – NE s 6 tvrzeními o daních (příloha č. 1)
žáci si individuálně přečtou tvrzení a rozhodnou se, zda jsou pravdivá, či nikoliv

UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU: ANO – NE (2. a 3. část, formulace stanovisek po čtení textu, porovnání a obhajoba stanovisek s textem)

párové čtení

35 minut

- 00:05 – 00:12 učitel rozdá žákům texty o daních (příloha č. 2) žáci si individuálně přečtou text, vrátí se k tabulce a do druhého sloupce označí znova pravdivost tvrzení
- 00:12 – 00:25 žáci porovnají text s tabulkou a do třetího sloupce korigují svá stanoviska učitel vyzve žáky, aby vyjádřili svá stanoviska k jednotlivým tvrzením a aby je doložili konkrétními pasážemi z textu
- 00:25 – 00:40 žáci pracují metodou párového čtení ve dvojicích podle zasedacího pořádku dvojice žáků si rozčlení text o daních na menší části
oba žáci se přečtou první část textu, jeden z dvojice je bez textu reprodukuje, druhý text sleduje, kontroluje výpověď, popř. ji usměrňuje doplňujícími otázkami
poté si oba žáci přečtou druhou část textu a role si vymění

REFLEXE: klíčová slova

5 minut

- 00:40 – 00:45 učitel vyzve žáky, aby na základě prostudovaného textu vytvořili k tématu vlastní klíčová slova
žáci individuálně formulují klíčová slova a pojmenovávají tak podstatné znaky tématu, klíčová slova si zapíší pod text,
žáci upraví nepravdivá tvrzení v tabulce na pravdivá
učitel zapisuje klíčová slova a pravdivá tvrzení vybraných žáků na tabuli

Popis vyhodnocování:

Vyhodnocování klíčových kompetencí:

Žáci v průběhu hodiny

- využívali komunikační prostředky přiměřené komunikační situaci rozhovoru s učitelem
- formulovali své názory k jednotlivým tvrzením o daních
- vyhledávali v textu doklady pro své názory
- diskutovali se spolužáky
- obhajovali své názory
- dodržovali pravidla diskuse
- upravovali nepravdivá tvrzení v tabulce na pravdivá

Vyhodnocení cílů:

žáci v průběhu hodiny:

- pojmenovali na základě klíčových slov téma hodiny
- zaujímali stanoviska k tvrzením o daních
- porovnávali tato stanoviska s údaji v textu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- dokazovali a obhajovali svá stanoviska s využitím textu
- reprodukovali jednotlivé části textu
- korigovali dotazy výpověď spolužáka

Žáci v závěru hodiny:

- vytvořili vlastní klíčová slova (viz příloha č. 4)
- pojmenovali tak podstatné znaky tématu
- upravili nepravdivá tvrzení v tabulce na pravdivá

Pedagogická reflexe (co se mi podařilo, co mohu příště udělat jinak, lépe):

- časový průběh hodiny odpovídal úrovni a schopnostem žáků
- klíčová slova byla pro žáky jednoduchá, nedělalo jim problém rychle a přesně pojmenovat téma hodiny
- někteří žáci měli problém s 15 minutovým limitem u metody párového čtení, při práci s touto metodou se projevíly také největší rozdíly mezi nimi, zatímco některým stačila polovina času, další pracovali touto metodou až do konce hodiny
- rozdíl je možné kompenzovat tak, že po vysvětlení metody párového čtení vyzveme žáky, aby si po skončení práce zvýraznili důležité informace z textu, popřípadě je zapsali do sešitu
- v příští hodině lze navázat metodou V – CH – D, přičemž to, co žáci ví, je nejen evokací k dalším informacím o daních, ale také reflexí hodiny předcházející.

K přípravě přikládám:

Příloha č. 1 - tabulka s výroky k metodě ANO - NE

Příloha č. 2 - odborný text

Příloha č. 1

Tabulka k metodě ANO – NE

Odpovězte ANO - NE	Pře textem	Po textu	S textem
1. Daně jsou příjmovou složkou státního rozpočtu			
2. Daně jsou dobrovolné platby podnikatelů			
3. Mezi přímé daně řadíme daň z příjmu fyzických osob			
4. Mezi nepřímé daně řadíme silniční daň			
5. V současné době platí jednotná daň 17%			
6. Silniční daň platí všichni majitelé osobních automobilů			

Příloha č. 2

Text k metodě ANO – NE a k metodě párové čtení

DANĚ

Daň je povinná platba stanovená státem. Daň jsou příjmem státního rozpočtu, s výjimkou části daní z příjmu a daní z nemovitostí, které jsou příjmem obcí (a okresů).

Správce a výběřčí daní je místně příslušný finanční úřad (FU). Ten také přiděluje daňovému subjektu při registraci v registru FU daňové identifikační číslo (DIČ). Výše daní, tzn. daňová politika vlády, ovlivňuje ekonomické chování lidí a firem.

Od 1. ledna 1993 začala v České republice fungovat nová daňová soustava. Zdaňovány jsou:

- příjmy občanů a podnikatelů (firem)
- spotřeba, tedy konkrétně konečná spotřeba zboží při nákupu spotřebitelem
- nemovitý majetek (budovy a pozemky), ale i movitý majetek (např. silniční vozidla pro podnikatelské účely), dále příjmy z převodu tohoto majetku. Příkladem rozdílné povinnosti úhrady určité daně může být rodina, která vlastní rodinné osobní auto a používá je ryze pro své soukromé účely. Za tento vůz neplatí silniční daň. Avšak podnikatel, který používá vůz stejné značky, ale k podnikatelským účelům (např. taxi služba), již tuto daň platí.

FORMY DANÍ

Soustava daní zahrnuje daně přímé a nepřímé. U přímé daně se daňová povinnost vztahuje přímo na poplatníka daně.

Přímé daně jsou například:

- daň z příjmů fyzických a právnických osob
- daň z nemovitosti
- daň dědická a darovací
- daň silniční
- daň k ochraně životního prostředí

Přímé daně si každý plátce zřetelně uvědomuje – obdrží výměr nebo poštovní poukázku na určitou částku, případně podává daňové přiznání.

řada zmíněných přímých daní patří do daní majetkových. Je to např. daň z nemovitosti, daň silniční, daň dědická a darovací, atp., jiné patří do daní důchodových.

A) Daně důchodové:

1. Daň z příjmu fyzických osob – touto daní jsou zdaňovány veškeré příjmy osob ze závislé činnosti, z podnikání, kapitálového majetku (dividendy), pronájmu a z ostatních příjmů uvedených zákonem. Závislou činností se rozumí, že zaměstnanec plní v rámci pracovněprávního vztahu příkazy svého zaměstnavatele a pobírá za to mzdu, která je daněna.
2. Daň z příjmu právnických osob – základem této daně je zisk zjištěný v účetnictví.

B) Daně majetkové:

1. Daň silniční – zdaňuje vozidla určená k podnikání. Sazba daně je závislá na objemu válců v motoru, hmotnosti vozidla a počtu náprav.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. Daň z nemovitosti – vlastník nemovitosti platí ročně daň za své pozemky a stavby. Výše daně je závislá na druhu, rozloze a poloze pozemku či stavby (jiné koeficienty jsou ve velkých městech a jiné na vesnici), bonitě pozemku, apod.
3. Daň dědická, darovací a z převodu nemovitosti – je jednorázovou daní, kterou platí dědic, obdarovaný či prodejce nemovitosti.

Nepřímé daně – jsou obsaženy v ceně zboží, služeb nebo statků. Běžný nakupující – spotřebitel je poplatníkem nepřímé daně, z jeho peněz je tedy daň placena. Oproti tomu plátcem nepřímé daně je ten, kdodaň odvádí státu za spotřebitele (výrobce, firma).

Běžného spotřebitele tento typ daně „bolí méně“, mnohdy o ní ani neví. Spotřebitel vnímá cenu spíše v její výši a mnohdy vůbec netuší, kolik korun z ceny činí tato daň. Je v ní skryta i určitá dobrovolnost, neboť ke koupi věci spotřebitele nikdo nenutí. Tím, že se zákazník rozhodne zakoupit dražší věc, platí i větší částku této daně, neboť její výše je dána procentem ze základní ceny. Daně nepřímé jsou:

- daň z přidané hodnoty
- daň spotřební

Daň z přidané hodnoty – v současné době v ČR je DPH na úrovni 20 % v základní sazbě a snížená je 10%. Obdobně jako v jiných zemích, i u nás podléhají sazby DPH změnám.

Spotřební daň – je to pevně stanovená daň z uhlovodíkových paliv a maziv (benzín, nafta, eleje), daň lihu a lihovin, daň z piva, vína a tabákových výrobků. Spotřební daň je nepřímá daň, kterou zavádí stát za účelem regulace určitých komodit na trhu. Důvodem může být buďto zvýšení příjmů státního rozpočtu (jako je tomu například u pohonných hmot), nebo snaha snížit poptávku po škodlivém zboží (tabák, alkohol).